

แบบรายงานการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตร “การพลิกโฉมนักวิเคราะห์นโยบายและแผนเพื่อองค์กรสมัยใหม่” รุ่นที่ 3			
สำนักงานอธิการบดี ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (ครึ่งปีหลัง)			
ชื่อ - สกุล : นางสาวเต็มศิริ ชิตดี และ นางสาวพรนภา มาตา		ตำแหน่ง : นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	
สังกัด : กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี			
ชื่อหลักสูตร/หัวข้อเรื่อง : อบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “การพลิกโฉมนักวิเคราะห์นโยบายและแผนเพื่อองค์กรสมัยใหม่” รุ่นที่ 3			
ประเภท :	☒ อบรม/สัมมนา	☐ ศึกษาดูงาน	☐ ประชุม
วัน เดือน ปี :	ระหว่างวันที่ 17 -21 สิงหาคม 2563		
สถานที่จัด :	สำนักสรีพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร		
หน่วยงานที่จัด :	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์		
ค่าใช้จ่าย :	☐ ไม่มี	☒ มี จำนวน 8,500 บาท	
	เบิกจ่ายจากงบประมาณ	☐ แผ่นดิน	☐ เงินรายได้ ☐ งบอื่นๆ
ใบเกียรติบัตร/วุฒิบัตร :	☒ มี	☐ ไม่มี	
	<u>ถ้ามี:</u> ได้รับใบเกียรติบัตร/วุฒิบัตร		☒ ได้รับ ☐ ไม่ได้รับ
สรุปสาระสำคัญ :			
<p>การบริหารของส่วนราชการในปัจจุบันต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งข้อมูลข่าวสาร เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆต้องมีการปรับโครงสร้างและระบบการทำงานให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วจากปัจจัยต่างๆข้างต้น การบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งเก่าและใหม่เข้าด้วยกัน ผสานกับนโยบายและกลยุทธ์ รวมทั้งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการวางแผนซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักขององค์กร ให้มีศักยภาพและเพิ่มขีดสมรรถนะให้มีความพร้อมมีความรอบรู้ที่จะสามารถรองรับและก้าวทันสิ่งใหม่ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเพื่อการอยู่รอดขององค์กร และระบบงานตามแนวทางการจัดการภาครัฐแนวใหม่ที่มุ่งเน้นผลงานเชิงยุทธศาสตร์ และเพื่อตอบสนองต่อนโยบายประเทศไทย 4.0 ของรัฐบาลไทย</p> <p>การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการวางแผน เพื่อให้มีศักยภาพเหมาะสมในการดำรงตำแหน่งจึงมีความจำเป็น ถือได้ว่าเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้มีทักษะและทัศนคติที่ดี อันจะทำให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนซึ่งมีภารกิจหลัก คือ งานนโยบายและแผน งานงบประมาณ งานสารสนเทศขององค์กร โดยต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านในการจัดทำแผนเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีงบประมาณเพื่อการดำเนินการ ตลอดจนต้องมีการควบคุมคุณภาพและรายงานผลได้ทันต่อสถานการณ์และตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งความสำเร็จของงานส่วนหนึ่งเกิดจากการมีมนุษยสัมพันธ์ การประสานงาน การสื่อสาร ฯลฯ กับบุคคลหลายฝ่ายเพื่อให้ได้รับความร่วมมือที่ดี และได้ข้อมูลในเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ทันวิเคราะห์นโยบายและแผนสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักวิเคราะห์นโยบายและแผนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบ มีการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีแนวคิดและประสบการณ์ในเชิงบริหารงานและบริหารตนเองภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักสรีพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จึงได้จัดอบรมหลักสูตร “การพลิกโฉมนักวิเคราะห์นโยบายและแผนเพื่อองค์กรสมัยใหม่” รุ่นที่ 3 ระหว่างวันที่ 17 - 21 สิงหาคม 2563 ณ สำนักสรีพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดดังนี้</p>			

1. ประเด็นจากการอบรมในครั้งนี้

1. การคิดเชิงระบบ (Systematic Thinking)

จากสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พฤติกรรมผู้บริโภค การแทนที่ของรูปแบบธุรกิจ Disruption สงครามการค้าระหว่างประเทศ และมาถึงสถานการณ์ของไวรัสขณะนี้ ทำให้เกิดผลกระทบตอกันมาเรื่อยๆ อย่างมีนัยสำคัญ จนเราก็มารู้ว่ามันจะจบลงเมื่อไหร่ และก็ไม่สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคตได้ สถานการณ์แบบนี้ เรียกว่า " วูก้า " VUCA หรือ VUCA World ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ที่ต้องตัดสินใจ หรือผู้นำองค์กรมากที่สุด ที่จะต้องพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ตามแต่ละรูปแบบ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 4 สถานการณ์ ซึ่งแต่ละสถานการณ์ก็มีตัวแปร (Factors / Drivers) ผลกระทบ (Effects) และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ไม่เหมือนกัน

V - Volatility คือ สถานการณ์ที่มีความผันผวนสูง ความท้าทายจากภาวะแปรปรวน คาดการณ์ได้ยาก

แนวทางออกของเหตุการณ์ที่มีความผันผวน คือ Vision (ปรับมุมมอง) การเตรียมความพร้อมล่วงหน้า การสำรองปัจจัยจำเป็นในอนาคต หาแนวโน้มของสถานการณ์นั้น และเปลี่ยน Mindset เป็นการมองแบบองค์รวม ภาพรวม

U - Uncertainty คือ สถานการณ์ที่ไม่มีความแน่นอนสูง ความท้าทายจากปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่ไม่แน่นอน

แนวทางออกของเหตุการณ์ที่ไม่มีความแน่นอน คือ Understanding (ต้องเข้าใจสถานการณ์) การเก็บข้อมูลข้อเท็จจริง ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาของความไม่แน่นอน ได้ทันทั่วทั้ง

C - Complexity คือ สถานการณ์ที่มีความซับซ้อนสูง ความท้าทายจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ มีจำนวนมากและเกี่ยวเนื่อง การมีตัวแปรหลายตัว ที่ถูกเชื่อมโยงกัน และส่งผลกระทบต่อกัน อย่างมีนัยสำคัญ

แนวทางการแก้ไขปัญหาความซับซ้อน คือ Clarity (สร้างความชัดเจน) การพัฒนาความเชี่ยวชาญ การใช้เครื่องมือหรือวิธีการวิเคราะห์ที่มีประสิทธิภาพ การจัดระบบระเบียบข้อมูล จัดระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร ตัดข้อมูลที่จำเป็นออก รวมถึงต้องปรับโครงสร้างระบบใหม่ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมที่ชัดเจน

A - Ambiguity คือ สถานการณ์ที่มีความคลุมเครือสูง ความท้าทายจากความไม่ชัดเจน สถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องเผชิญ

แนวทางของการแก้ไขสถานการณ์ที่มีความคลุมเครือ ก็คือ Agility (ความคล่องแคล่ว ว่องไว ปราดเปรียว) โดยการศึกษา ทดลอง ทดสอบ สร้างหรือต่อยอดองค์ความรู้ และการแบ่งปันความรู้ การนำข้อมูลข้อเท็จจริงมาใช้ในการตัดสินใจด้วยความคล่องแคล่ว ว่องไว การคิดวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางสำรอง หรือแผนการฉุกเฉิน เพื่อพลิกสถานการณ์ให้กลับมาอยู่ในเกมส์ได้ (Game Theory)

กระบวนการคิด เกิดจาก ข้อมูลจากสภาพความเป็นจริง/สถานการณ์/สภาพแวดล้อม ข้อมูลจากหลักการ/ทฤษฎี/แนวคิด จากความรู้และประสบการณ์ของตนเองหรือของคนอื่น

เทคนิคการคิดวิเคราะห์แบบองค์รวม มีดังนี้

1) AIC กระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

2) SWOT Analysis การวิเคราะห์สภาพองค์การ หรือหน่วยงาน เพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต

3) TOWS Matrix เครื่องมือทางกลยุทธ์ที่ใช้สำหรับการสร้างกลยุทธ์ใหม่ขึ้นมาตามสภาพแวดล้อมปัจจุบันขององค์กร เป็นการจับคู่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกขององค์กรที่มากจากการวิเคราะห์ SWOT Analysis

4) PESTEL Analysis เครื่องมือทางกลยุทธ์สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ โดย การวิเคราะห์ PESTEL Analysis คือ เครื่องมือที่พัฒนามาจาก PEST Analysis โดยเพิ่มปัจจัยภายนอกเข้ามาอีก 2 ปัจจัย โดย 2 ตัวแปรที่เพิ่มเข้ามาใน การวิเคราะห์ PESTEL คือ Environment (E) และ Legal หรือ Law (L)

5) Fishbone Diagram แผนภูมิแก๊งปลา เครื่องมือนี้ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างต้นเหตุและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ใช้เป็นเครื่องมือเบื้องต้นในการหาสาเหตุของปัญหา

6) KJ Method เป็นเทคนิคหนึ่งในการระดมสมองที่พัฒนาโดยนักวิชาการชาวญี่ปุ่นชื่อ Kawakita Jiro แห่งมหาวิทยาลัยชิบะ (Chiba University) ซึ่งเป็นวิธีการที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อคิดเห็นต่างๆ ของสมาชิกในองค์กร ที่ต้องการเปิดโอกาสให้สมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

การทำ Workshop เพื่อคิดวิเคราะห์แบบองค์รวมในครั้งนี้ ใช้เทคนิค KJ Method โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) แสวงหาความคิดใหม่ๆ โดยเริ่มต้นด้วยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องก่อน
- 2) ทำบัตร สำหรับเขียนข้อมูล ที่รวบรวมได้ลงในบัตร บัตรหนึ่ง สำหรับข้อมูลประเภทหนึ่ง
- 3) จัดกลุ่ม โดยรวบรวมบัตรข้อมูลที่มีความสัมพันธ์เป็นกลุ่มย่อย จากนั้นจึงรวมเป็นกลุ่มใหญ่
- 4) ชื่อหัวเรื่อง เมื่อจัดกลุ่มเสร็จ ให้ทำชื่อของกลุ่มให้มีความหมายชัดเจนเท่าที่จะทำได้
- 5) จัดวางบัตรโดยให้วางเรียงบัตร และกำหนดลำดับความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
- 6) เขียนแผนผัง แปะบัตรลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ ใช้สีเมจิกลากเส้นเชื่อม และจัดกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน และเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม

7) นำเสนอ ดูแผนผัง และนำเสนอ ต่อหน้าที่ประชุม

2. พลวัตการเปลี่ยนแปลงของไทยและโลกที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร

สิ่งที่เกิดในศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลง (CHANGE) จะส่งผลกระทบต่อทุกมิติ โลก ประเทศ องค์กร โครงสร้าง คน งาน วิธีการดำรงชีวิต ฯลฯ ทั้งที่เป็นบวก และเป็นลบ ทั้งเป็นโอกาส และภัยคุกคาม และมีผลกระทบสูงขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น Life-Cycle จะสั้นลงมากกว่าในอดีต (ล้ำสมัยเร็ว)

- ความรู้ ปัญหา
- เทคโนโลยี
- อาชีพ

ความรู้และการเรียนรู้มีความสำคัญมาก

สังคมต้องการกลุ่มคนที่มี “ประโยชน์หลากหลายมิติ (Versatility)” มากกว่า “ทักษะเฉพาะทาง (Specialists)” หรือ “ทักษะทั่วไป (Generalists)”

สถานการณ์ที่มีผลกระทบ (Impact) กับองค์กร

- CHANGE เปลี่ยนวิธีคิด – paradigm คำนึงถึงองค์กร สังคม ประชาชน
- Disruptive Technology คือ นวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่สร้างตลาดและมูลค่าให้กับตัวผลิตภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยี และส่งผลกระทบอย่างรุนแรง เกิด Disruption ต่อตลาดของผลิตภัณฑ์เดิม รวมทั้งอาจจะทำให้ธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีแบบเดิมหายไป

ยุทธศาสตร์ประเทศไทย เพื่อแก้ปัญหา จากอดีตถึงปัจจุบัน และถือเป็นพันธกิจของทุกภาคส่วนภายใต้ **มุ่งคง มั่นคง ยั่งยืน** เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

- การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน (คน/คุณภาพชีวิต/ความรู้/ยุทธธรรม)
- การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
- การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

- การสร้างความสามารถในการแข่งขัน (โครงสร้างพื้นฐาน/ผลิตภาพ/วิจัยและพัฒนา)

- การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาประเทศให้หลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ประเทศไทยสามารถพัฒนาจาก “ประเทศยากจน” ไปสู่การเป็นประเทศที่มีฐานะปานกลาง (Middle Income Country) แต่ไม่สามารถก้าวไปสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูง (High Income Country) ประเทศรายได้สูง รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีประมาณ 12,500 ดอลลาร์สหรัฐ ปัจจุบันคนไทยมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีประมาณ 6,593 ดอลลาร์สหรัฐ (2017) การก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศรายได้สูง มี 2 องค์ประกอบ คือ

ระบบ มุมมองของตะวันตก คือ การสร้างผลิตภาพการผลิตขั้นสูง การเพิ่มขีดความสามารถทางด้านเทคโนโลยี การเสริมสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการผลิต การลงทุนในโครงข่ายการขนส่งและโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

คน มุมมองเอเชีย (ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ สิงคโปร์) คือ การใช้เทคโนโลยี ความขยันในการทำงาน วัฒนธรรมในการทำงาน จริยธรรมในการทำงาน และจิตสำนึกต่องาน

การปรับตัวที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มีปัจจัยแห่งความสำเร็จดังนี้

- CHANGE มองโลก อะไรที่ต้องเปลี่ยน

- Challenge ความท้าทาย

- High impact มีผลกระทบสูง

- Achievement ความสำเร็จ

- New approach แนวทางใหม่

- Governance การกำกับดูแล

- Excellence มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

การปรับตัวภายในองค์กร จึงต้องให้ความสำคัญกับ “Our mindset” เปลี่ยนความคิด มององค์กร มองคน และตนเอง ไม่พินิจ แต่เป็นการสร้างทางเลือก ว่าไปต่อ หรือ ถอย/ปรับปรุง

3. การจัดทำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติตามแนวทางวงจรคุณภาพ (ฝึกปฏิบัติ)

กลยุทธ์ (Strategy) คือ วิธีการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ต้องมีเป้าหมาย (Goal) จึงจะวางแผนได้

วงจรคุณภาพ PDSA Plan-Do-study-Act หรือ Deming Cycle มุ่งเน้นแนวทาง Constructive (สร้างสรรค์) Induction (อุปนัย) มาก ต่างจาก PDCA มองว่าคุณภาพไม่ได้มาจากมือของผู้บริหารระดับสูง หากแต่มาจากความรับผิดชอบของกลไกต่างๆ ในระบบ มีขั้นตอนวงจร ดังนี้

P – Plan การวางแผน ประกอบด้วย

- เป้าหมาย/วัตถุประสงค์ (เอือมถึง แต่ไม่ใช่ทำได้อยู่แล้ว)

- เสนอแนวทางการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ (กลยุทธ์)

- ระบุตัวชี้วัดความสำเร็จของแนวทางเพื่อการบรรลุ

- กำหนด Action Plan

D – Do การดำเนินการตาม Plan ที่ได้กำหนดไว้

S - Study เรียนรู้

- เรียนรู้ ข้อดี และ ข้อด้อย ของ Plan

- ปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในขั้นตอน Do

A – Act

- บูรณาการ (Integrating) สิ่งที่เราเรียนรู้จากขั้นตอน มาปรับเปลี่ยน “เป้าหมาย” (goal), “วิธีการ” (Method), “ปรับวิธีคิด” รวมถึงอาจปรับเปลี่ยนมุมมองในขั้นตอน “Study”

วงจรกิจกรรม PDCA Plan-Do-Check-Act มุ่งเน้นในการตรวจหาความผิดพลาด Deductive (นิรนัย) มาก เน้นการทดลองกระบวนการ (Process Experiment) เน้นการทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)

แบบการยกระดับ (Model for Improvement)

- 1) อะไรคือสิ่งที่เราอยากบรรลุ
- 2) เราจะรู้ได้อย่างไรว่า “การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น” คือ การยกระดับ
- 3) “การเปลี่ยนแปลงอะไร/สิ่งใด” ที่จะทำให้เรา ยกระดับ ได้สำเร็จ

การจัดทำแผนกลยุทธ์ ประกอบด้วยประเด็นหลัก ดังนี้

1) การกำหนดเป้าหมาย (Goal) ประโยคที่ใช้เป็น “goal statement” ควรเป็นประโยคในลักษณะ “positive” แนวทางการกำหนดเป้าหมายที่ดี โดย SMART มีดังนี้

S – Specific (เจาะจง)

M – Measurable (สามารถวัดได้)

A – Attainable (สามารถทำได้จริง)

R – Relevant (เกี่ยวข้อง)

T – Time Bound (มีกรอบเวลาที่ชัดเจน)

2) การประเมินสถานการณ์ (Situation Analysis) การวิเคราะห์ SWOT Analysis, การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis), การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม (Social Network Analysis)

- ไม่เขียนแผนบนหอคอยงาช้าง
- ไม่ใช่การนั่งเทียนเขียนแผน
- ทำให้เข้าใจบริบท เพราะเราไม่ได้อยู่ในสังคมเพียงลำพัง

3) แนวทางเพื่อการบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด มีข้อพิจารณา ดังนี้

- เป็นไปได้จริง (Feasible)
- มีประสิทธิภาพ (Efficient)
- มีประสิทธิผล (Effective)
- การยอมรับได้ในทางการเมือง (Political Acceptable)

4) การแปลงแนวทางให้เป็นแผนปฏิบัติการ มี 2 ส่วนที่สำคัญ คือ

- การเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ โดยเสนอทางเลือกทุกอย่าง แบบไม่ปิดกั้นจินตนาการ แต่มีรายละเอียดในเชิงการนำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัดได้ และ ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เป็นไปได้ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินสถานการณ์มาใช้

- การกำหนดตัวชี้วัด มีความสำคัญ คือ Monitoring (ติดตาม) และ Evaluation (ประเมินผล) คุณลักษณะของตัวชี้วัดที่ดี ประกอบด้วย

- วัดได้ว่า “สิ่งที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่”
- วัดได้ว่า “สิ่งที่ทำนั้นทำได้ดีแล้วหรือยัง”
- วัดได้ว่า “เรากำลังไปในเส้นทางความสำเร็จหรือไม่”

การกำหนดตัวชี้วัดตามกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้างเพื่อให้งานสำเร็จ
2. กิจกรรม (Activity) เช่น โครงการนี้ต้องทำอะไรบ้าง
3. ผลผลิต (Output) เช่น โครงการนี้จะก่อให้เกิดสิ่งใดบ้าง อะไรคือสิ่งที่เจ้าหน้าที่ได้พัฒนาบ้างจากการทำงานในโครงการนี้ (**ผลผลิต** สิ่งที่เกิดขึ้นทันที เป็นรูปธรรม)
4. ผลลัพธ์ (Output) เช่น โครงการนี้ประสบความสำเร็จอะไรบ้าง และอย่างไร อะไรที่เกิดขึ้นจากผลของความพยายาม (**ผลลัพธ์** สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากผลผลิตเกิด เป็นนามธรรม)
5. ประสิทธิภาพ (Efficient) เช่น สัดส่วนของผลผลิต/ผลลัพธ์ต่อต้นทุน ทั้งต้นทุนที่เป็นตัวเงิน และต้นทุนที่เป็นเวลา
6. คุณภาพ (Quality) เช่น วัดคุณภาพของสิ่งที่ผลิต หรือ บริการที่ดำเนินการไป
7. ผลกระทบ (Impact) เช่น โครงการที่ดำเนินการไปแล้วได้ส่งผลอย่างไรบ้างต่อเป้าหมายในระดับยุทธศาสตร์ที่สูงขึ้น

5) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ โดย

- เปรียบเทียบตัวชี้วัด กับ ผลจริง
  - Process-Based
  - Performance-Based
- เสนอแนวทางการพัฒนา
  - แผน ได้แก่ วิธีการ การกำหนดตัวชี้วัด
  - แนวทางการปฏิบัติของผู้ปฏิบัติ
  - แนวทางเลือกอื่น

SWOT Analysis

Internal Component

Internal	Impact	Rating	Score
teamwork	0.20	3	0.60
Financial Status	0.10	4	0.40
Leadership	0.40	2	0.80
Technological capacity	0.30	-3	-0.90

Impact SUM = 1.00 Rating จาก -5 ถึง 5

External Component

External	Impact	Tendency	Score
Technology Disruption	0.50	3	1.50
International	0.20	4	0.80
Policy	0.30	2	0.60

Impact SUM = 1.00 Rating จาก -5 ถึง 5

Stakeholder Analysis

- กำหนดเป้าหมาย
- กำหนดรายการผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ให้คะแนน Power & Support
- Plot ลงใน grid ดังภาพ

SCAMPER- Osborn's Idea Stimulation checklists เป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นมาโดย อเล็กซ์ ออสบอร์น (Alex Osborn) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยวิธีการนี้ จะสร้างแนวคิดใช้เป็นคำถามเพื่อค้นหาแนวทางที่เป็นทางเลือกที่ละแนวทางใหม่ๆ ในการแก้ไขปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพของงาน

- S = Substitute คือ สิ่งทดแทน แทนที่ เช่น เปลี่ยนวิธีส่งเอกสาร ทาง Intranet
- C = Combine คือ การผนวก รวมกัน เช่น การทำงานแยกส่วน ไปเป็น One Stop Service
- A = Adapt คือ ปรับให้เหมาะสม เช่น เปลี่ยนจากเก่าที่อื่น เป็นใหม่ที่เรเรา
- M = Modify คือ ขยาย ทำให้เพิ่มมากขึ้น เช่น การขยายเวลาการให้บริการ ให้ผู้รับบริการ win-win
- P = Put to Another Use คือ ใช้ที่นี้ได้ใช้ที่อื่นไม่ได้ (พื้นที่,บริบท) ประยุกต์ใช้, นำไปใช้งานอื่นๆ
- E = Eliminate คือ ตัดออก ทำให้น้อยลง ลดลง เช่น การให้ลูกค้าบริการตัวเอง
- R = Reverse ย้อนกลับ การจัดเรียงใหม่ หรือ ทำสิ่งที่ตรงกันข้าม เช่น การกินก่อนจ่าย เป็น จ่ายก่อนกิน

การทำ Workshop เพื่อความเข้าใจในการจัดทำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. เลือกองค์การ/สถานการณ์/เหตุการณ์ ที่ต้องการพัฒนา อธิบายว่าเพราะอะไร (ความสำคัญ)
2. เสนอแผนกลยุทธ์
  - 2.1 ระบุเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหา / เพื่อพัฒนา (โดยใช้หลัก SMART และ POSITIVE)
  - 2.2 กำหนดแผนกลยุทธ์ โดยประเมินสถานการณ์จาก SWOT (จากปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก),

Stakeholder Analysis

- 2.3 กำหนดแนวทาง (Strategic Option)
  - อธิบายแนวทาง / อธิบายความจำเป็นต้องมี
  - เทคนิค SCAMPER
- 2.4 คัดกรองแนวทาง (Appraisal)
- 2.5 เสนอแผนปฏิบัติการ (Action Plan)
- 2.6 กำหนดตัวชี้วัดเพื่อการประเมินโดยละเอียด

4. การประเมินความคุ้มค่าของโครงการและการบริหารโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

กองแผนงาน คือ หัวใจขององค์กร (แผน ความเสี่ยง งบประมาณ ประกันคุณภาพ) มีบทบาทสำคัญในกำหนดทิศทางที่องค์กรจะไปสู่เป้าหมาย Where to go? (ความเสี่ยงที่จะบรรลุหรือไม่บรรลุ) ทักษะที่จำเป็นต้องมี

- ทักษะการใช้ข้อมูล DATA Analytic (Trend / Regression)
- การกำหนดทิศทางในอนาคต ซึ่งปัจจุบันหลายหน่วยงานให้ความสนใจ และเล็งเห็นความสำคัญใน Foresight “อนาคตศึกษา” หรือ Futures Studies เป็นการเรียนรู้อนาคตโดยใช้ปัจจัยที่มีอยู่ในปัจจุบัน นอกจากจะเป็นการสำรวจภูมิทัศน์ใหม่ที่กำลังจะมาถึงแล้ว อนาคตศึกษาไม่ใช่เรื่องการทำนาย แต่เป็นการวางแผนและเตรียมตัวรับมือความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

▪ การทำ Gab โดยใช้กระบวนการของการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking Process) เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายคือหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เน้นมุมมองของผู้ใช้ (user-centered) และสร้างผลลัพธ์ในอนาคตที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้ได้แนวทางหรือนวัตกรรมที่ตอบโจทย์กับผู้ใช้และสถานการณ์ โดยกระบวนการคิดเชิงออกแบบมี 3 ขั้นตอนหลัก คือ การเข้าใจปัญหา, การสร้างสรรค์ความคิด และ การสร้างแบบจำลองเพื่อการทดสอบพัฒนา

แผนกลยุทธ์เป็นปัจจัยสำคัญ (กิจการ, ธุรกิจ, ปฏิบัติการ) ที่ต้องได้รับการยอมรับ มีส่วนร่วม แนวทางเดียวกัน Align จากบุคลากรในองค์กร

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

Strategy Formulation

		Good	Poor
Strategy Implementation	Good	success	Roulette (uncertain)
	Poor	Trouble	Failure

Strategy Formulation เช่น ออกแบบดี คิดเป็นระบบ

Strategy Implementation เช่น ปฏิบัติดี แก้ไขปัญหาเก่ง ค้นหา Gab และอุดช่องว่าง

วงจรโครงการ (Project Cycle)

การวางแผน	การดำเนินงาน	การติดตามผล
- กำหนดโครงการ - การวางรูปโครงการ - ระบุเตรียม และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ - การออกแบบโครงการ - การประเมินโครงการ - การเจรจาต่อรองและเลือกโครงการ	- การจัดองค์กรและเตรียมการดำเนินงาน - การลงมือปฏิบัติ - การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน - โครงการสำเร็จหรือล้มเลิก	- การประเมินผลโครงการ - การติดตามผลการดำเนินงานทั้งหมด (ประสบการณ์ที่ได้รับ)

- การมอบหมายงานสู่ หน่วยงานบริหารปกติ
--

Routine คือ งานประจำ หน้าที่ประจำ

Productivity คือ ผลลัพธ์ทางพันธกิจที่มีประสิทธิภาพ 100% ไปสู่ 200%

Project เริ่มต้น – สิ้นสุด ไม่ใช่ Routine เมื่อ Project สิ้นสุดแล้ว ควรผลักดัน ถ่ายโอนไปสู่งานประจำ (การมอบหมายงานสู่หน่วยงานบริหารปกติ)

4.1 การศึกษาความเป็นไปได้และประเมินความคุ้มค่าของโครงการ

การวิเคราะห์โครงการทางการเงิน มีวัตถุประสงค์

- เพื่อประเมินความเป็นไปได้ทางการเงิน
- เพื่อประเมินแรงจูงใจ
- เพื่อจัดให้มีแผนการเงินที่ดี
- เพื่อประเมินขีดความสามารถในการบริหารเงิน

การวิเคราะห์โครงการทางการเงิน เมื่อใด

- เอกชน หวังผลที่กำไร ต้องมีการวิเคราะห์เสมอ

- ภาครัฐ ให้ความสนใจ มีการขายผลผลิตหรือบริการ (รัฐวิสาหกิจ) มีความจำเป็นที่ต้องประเมินผลกระทบ

โครงการต้องงบประมาณแผ่นดิน รัฐบาลให้การสนับสนุนเงินอุดหนุน จำเป็นต้องทราบว่าช่วยเหลือแล้วโครงการจะมีความเป็นไปได้ทางการเงินหรือไม่

ประเภทของต้นทุนโครงการ มี 2 ลักษณะ คือ

- ต้นทุนที่มีตัวตน คิดเป็นมูลค่าได้ เช่น ที่ดิน อาคาร ค่าออกแบบ ค่าจัดซื้อ จัดจ้าง เป็นต้น
- ต้นทุนที่ไม่มีตัวตน เป็นต้นทุนที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นมูลค่า เช่น โครงการที่มีผลต่อศิลปวัฒนธรรม จิตใจ

และวิถีชีวิตของประชาชน

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ของโครงการ

ความคุ้มค่าของโครงการ คือ ผลที่ได้รับจากโครงการ ตามลักษณะของแต่ละโครงการ (เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความมั่นคง) โครงการจะมีความคุ้มค่าก็ต่อเมื่อ ผลที่ได้รับมีมูลค่า สูงกว่า ต้นทุนของทรัพยากรที่ต้องใช้ในโครงการ รวมไปถึงผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องมีการศึกษาด้านต่างๆ ได้แก่

- การศึกษาด้านอุปสงค์ (การตลาด) คือ ความต้องการ/ความจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายต่อผลผลิตของโครงการ
- การศึกษาด้านเทคนิค คือ การวิเคราะห์รายละเอียดถึงกระบวนการในการได้มาของผลผลิตของโครงการ
- การศึกษาด้านการจัดการ เพื่อพิจารณาผลกระทบจากนโยบาย กฎเกณฑ์ด้านกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน มติ

ที่กำหนดโดยหน่วยงานของภาครัฐ ความเหมาะสมความพร้อมในการบริหารจัดการ โดยการแยกแยะกิจกรรมหลัก กิจกรรมย่อย ผู้รับผิดชอบคือใคร ใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง ใช้งบประมาณเท่าไร ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกันไปสู่ภาพรวมต้นทุนโครงการ และสามารถประมาณค่าใช้จ่ายของโครงการได้

- การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม มีผลกระทบ เกิดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ มีผลต่อผู้รับ คน พืช สัตว์ และวัตถุ
- การศึกษาด้านการเงิน ผลตอบแทนที่มีตัวตน รวมเงินอุดหนุน
- การศึกษาด้านสังคมและการเมือง
- การศึกษาด้านเศรษฐกิจ

การประมาณการกระแสเงินสดของโครงการ

ประมาณการงบกำไรขาดทุน (Income Statement)

รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
ยอดขาย	XX		
ต้นทุนสินค้า	(XX)		
หัก สินค้าคงเหลือ	XX		
กำไรขั้นต้น	XXX		
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	(XX)		
กำไรจากการดำเนินงาน	XXX		
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน	(XXX)		
ค่าเสื่อมราคา	XX		
ค่านิยม (Brand Name)	XX		
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการดำเนินงาน	(XXX)		
ค่าดอกเบี้ย	XX		
ค่าภาษี	XX		
กำไรสุทธิ (บาท)	XXXX		

เกณฑ์การตัดสินใจด้วย Net Present Value

จุดประสงค์ของการหา Net Present Value (มูลค่าปัจจุบันสุทธิ) คือ เพื่อช่วยให้เราตัดสินใจถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนจากมุมมองทางการเงิน NPV โดยวัดอัตราผลตอบแทนของโครงการโดยเปรียบเทียบกับผลตอบแทนที่สามารถได้มาด้วยการลงทุนในโครงการอื่นที่ให้ผลตอบแทนเท่ากับ Discount Rate

1. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV)

NPV = มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์ - มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย

เกณฑ์ NPV ≥ 0

NPV > 0: สามารถลงทุนได้ ผลตอบแทนจากการลงทุนมีมากกว่า

NPV = 0: คุ่มทุนพอดี ควรพิจารณาจากปัจจัยอื่นนอกเหนือจากเรื่องเงิน

NPV < 0: ควรหลีกเลี่ยง ผลตอบแทนจากการลงทุนมีน้อยกว่า

2. อัตราผลประโยชน์ต่อค่าใช้จ่าย (B/C)

B/C = มูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่าย

มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์

เกณฑ์ B/C ≥ 1

การประยุกต์ TQM ในการจัดการโครงการ

- คุณภาพในความหมายของผลงานโครงการ คือ การยอมรับของผู้รับบริการ ไม่ใช่มาตรฐานอื่นใด
- การรวมพลังมีส่วนร่วมในการทำงานของผู้รับผิดชอบโครงการทุกคนในองค์กร เพื่อบรรลุผลและสร้างความพึงพอใจให้ผู้รับบริการ

4.2 การบริหารจัดการโครงการและการติดตามประเมินโครงการ

การบริหารโครงการ เป็นการประยุกต์ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ เทคนิควิธีในการดำเนินกิจกรรมโครงการเพื่อบรรลุข้อกำหนดของโครงการ

องค์ความรู้ด้านการบริหารโครงการ (Project Management Body of Knowledge) มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

- การริเริ่มโครงการ (Initiating)
- การวางแผน (Planning)
- การบริหารและการจัดการ (Executing)
- การติดตามและควบคุม (Monitoring and Control)
- การยุติโครงการ (Closing)

ความจำเป็นที่ต้องจัดทำโครงการ เพื่อการบริหารให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์

1. กรณีสถานการณ์การบริหารทั่วไป
  - ปัญหาในการบริหารสลับซับซ้อนมากขึ้น
  - ความต้องการของผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงจากเดิม
  - การรับมือกับการพลิกโฉมด้านเทคโนโลยี (Technological Disruption)
  - ความจำเป็นในการปรับตัวด้านทรัพยากร
2. สถานการณ์ด้านการพัฒนาและการแข่งขัน
  - การเพิ่มความรวดเร็วในการผลิตสินค้าและบริการ
  - การพัฒนาคุณภาพของการบริการ
  - การเสนอบริการใหม่ และการสร้างโอกาสในการพัฒนา
  - การพัฒนาศักยภาพในขนาดของกิจการด้วยการวิจัยและพัฒนา

ประเภทของโครงการ

1. **การปรับปรุง** (Improvement Project) สร้างสรรค์ความต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการ (continuous improvement)
2. **การสรรค์สร้างนวัตกรรม** (Innovative Project) เพื่อสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลง หรือ การเสนอบริการใหม่ รวมทั้งการสร้างโอกาสในการพัฒนาสู่อนาคต
3. **การวิจัยและพัฒนา** (Research and Development) เพื่อค้นคว้า ทดลอง บุกเบิกหรือนำร่อง รวมทั้งการสรรค์สร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ด้านการสร้างเครือข่าย หรือสมรรถนะเชิงแข่งขัน หรือการสร้างความร่วมมือ

คุณลักษณะของโครงการ

- มีผลลัพธ์ที่ต้องการ (Expected or desired outcomes) ชัดเจนเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการที่แท้จริง
- มีผลผลิตและกิจกรรมที่แตกต่างไปจากการดำเนินงานตามปกติของหน่วยงาน คือ เป็นเอกเทศหรือมีลักษณะเฉพาะของงาน (Uniqueness)
- มีกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดแน่นอน (Temporary nature)
- มีองค์กรที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ และสลายตัวลงเมื่อเสร็จโครงการ (Specific project organization)

- มีการกำหนดค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่จำเป็น สามารถวิเคราะห์ความคุ้มค่าและคุ้มค่าของผลประโยชน์ตอบแทนได้ (Project investment cost and benefit)

คำนึงถึงข้อจำกัดของโครงการ

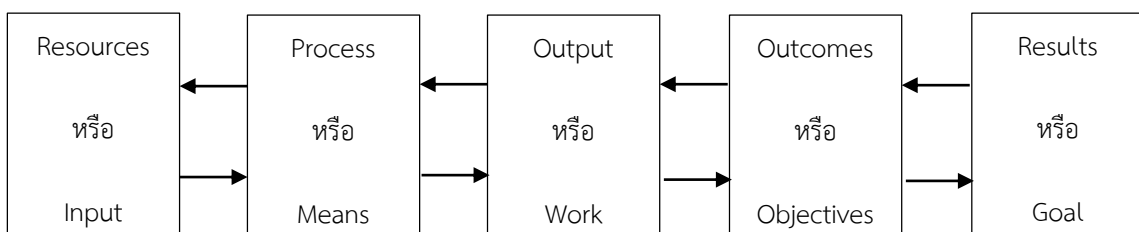
ผลลัพธ์สุดท้ายของโครงการ คือ มีคุณภาพ (Quality) ตรงกับข้อกำหนดด้านต่างๆ ที่มุ่งไปสู่การแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของลูกค้า/ผู้รับบริการ

การดำเนินงานการจัดทำแผน

การวางแผนโครงการเบื้องต้น : คิด จาก ขวาไป ซ้าย (ผลลัพธ์สุดท้าย)

การบริหารและการจัดการโครงการที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ : ดำเนินการ จาก ซ้ายไปขวา

5. การจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล (DATA Management and Analysis)

Information » ซึ่ปัญหา

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน วิเคราะห์?

- DATA ข้อมูล
- Policy นโยบาย ถูกสร้างจากปัญหา จริง หรือ ไม่จริง
- Plan แผน
- Budget งบประมาณ

Management Information System : MIS คือ ระบบที่รวบรวม ประมวล เก็บรักษา และเผยแพร่สารสนเทศ เพื่อใช้ในการวางแผน การพัฒนาตัดสินใจ ประสานงาน และควบคุมการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 1) จัดการข้อมูล
- 2) ใช้ข้อมูล

Information System : IS คือ ระบบพื้นฐานของการทำงานต่างๆ ในรูปแบบของการเก็บ (input) การประมวลผล (processing) เผยแพร่ (output) และมีส่วนจัดเก็บข้อมูล (storage) ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

ทรัพยากรฮาร์ดแวร์ : Hardware

เครื่องจักร – คอมพิวเตอร์ จอภาพ หน่วยรับงานแม่เหล็ก เครื่องพิมพ์ และ เครื่องกวาดตรวจด้วยแสง
สื่อ – แผ่นบันทึก เทปแม่เหล็ก งานแสง การ์ดพลาสติก และแบบฟอร์มกระดาษ

ทรัพยากรซอฟต์แวร์ : Software

โปรแกรม – โปรแกรมควบคุมระบบ โปรแกรมแผ่นตารางทำการ โปรแกรมประมวลผลค่า โปรแกรมเงินเดือน
กระบวนการคำสั่ง – กระบวนการคำสั่งการป้อนข้อมูล กระบวนการคำสั่งแก้ไขข้อผิดพลาด กระบวนการคำสั่งการจ่ายเช็ค

ทรัพยากรข้อมูล : DATA

คำอธิบายผลิตภัณฑ์ ข้อมูลลูกค้า เพิ่มข้อมูลพนักงาน ฐานข้อมูลสินค้าคงคลัง

ทรัพยากรเครือข่าย : สื่อการติดต่อสื่อสาร หน่วยประมวลผลการสื่อสาร การเข้าถึงเครือข่ายและซอฟต์แวร์ควบคุม

กระบวนการทำงาน : Procedure

องค์ประกอบด้านนี้หมายถึงกระบวนการทำงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามต้องการ ในการทำงานกับคอมพิวเตอร์ผู้ใช้จำเป็นต้องทราบขั้นตอนการทำงานเพื่อให้ได้งานที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ผลิตภัณฑ์สารสนเทศ : รายงานการจัดการและเอกสารทางธุรกิจที่ใช้ข้อความและภาพกราฟิก การตอบโต้ด้วยเสียง และฟอร์มกระดาษ

ทรัพยากรบุคคล : People

ผู้เชี่ยวชาญ – นักวิเคราะห์ระบบ โปรแกรมเมอร์ และผู้ควบคุมการทำงาน

ผู้ใช้ – ผู้ที่ใช้ระบบสารสนเทศ

ปัญหาอุปสรรค ของ Information System : IS

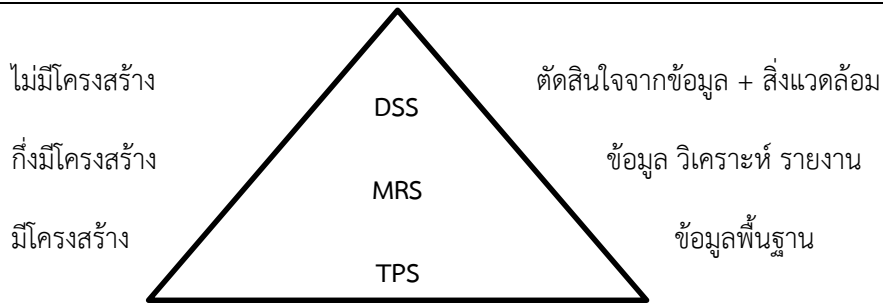
- คนสร้าง คนพัฒนา ไม่เข้าใจ USER
- USER ไม่เข้าใจ คนสร้าง คนพัฒนา

จำแนกตามการสนับสนุน

TPS : Transaction Processing System ปฏิบัติการ

MRS : Management Reporting System บริหารระดับกลาง

DSS : Decision Support System บริหารระดับสูง

คุณภาพของเครื่องมือในการเก็บ

- Validity การได้วัดในสิ่งที่ต้องการจะวัด
- Reliability การให้ผลของการวัดที่เหมือนกัน หรือสอดคล้องกัน ในการวัดแต่ละครั้ง มีความคงเส้นคงวา

Data Characteristics

1. Accurate ถูกต้อง สมบูรณ์
2. Timely ทันสมัย
3. Relevant ถูกเรื่องได้ความ
4. Just Barely Sufficient
5. Worth Its Cost คุ่มค่ากับต้นทุน

Data Analysis

		85%
3R		3R
Read		Read
Remember		React
Report		Reflect

ข้อมูลจะถูกรวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ ตีความ อนุมาน และสรุปผล

การวัดความพึงพอใจ

- Concept ความคิดรวบยอด แนวคิด
- Technical ความเชี่ยวชาญ
- Concern ตระหนัก

*ข้อเสนอแนะ ในการวัดความพึงพอใจ ควรมี 2 ส่วน คือ 1) ความคาดหวัง กับ 2) ความพึงพอใจ ควรนำตัวแปรทั้งสองมาเปรียบเทียบหรือหาค่าความสัมพันธ์กัน หรือสัดส่วนความพึงพอใจเมื่อเทียบจากความคาดหวัง

6. การนำเสนองานอย่างมืออาชีพ

การสื่อสารและพัฒนาสมรรถนะทางวาจาในการนำเสนอเชิงกลยุทธ์

การสื่อสาร คือ การสร้างความเข้าใจร่วมกัน เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาตนเอง (Self - Development) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารในองค์กรยุคโลกาภิวัตน์

คุณสมบัติหลักของ Global Management “คนจำนวนไม่น้อยในสังคม ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ไม่ใช่เพราะขาดความสามารถ แต่เพราะขาดทักษะทางการสื่อสารและขาดความฉลาดทางสังคมในการร่วมทำงานกับผู้อื่น”

กระบวนการสื่อสาร ช่วยลดความสูญเสียทางกระบวนการ (Process Loss) มีองค์ประกอบหลักในเชิงจิตวิทยาการสื่อสาร ดังนี้

- 1) ผู้ส่งสาร
- 2) ผู้รับสาร
- 3) กรอบประสบการณ์ (field of Experience) : การเลี้ยงดู ภูมิหลัง ประสบการณ์ในการตีความ
- 4) ตัวสารและเนื้อหา (Messages/Contents)
- 5) ช่องทางการสื่อสาร (Channels)
- 6) รูปแบบการไหลของข้อมูล แนวตั้ง แนวนอน แนวขวาง
- 7) ข้อมูลย้อนกลับ (feedback ทั้งรับและให้)/ข้อมูลอัดฉีดล่วงหน้าเพราะคาดการณ์ในผลลัพธ์ (feed-forward)
- 8) บริบททางสังคม กายภาพ สังคม (พลังงานและความสัมพันธ์) เวลา วัฒนธรรม
- 9) NOISE หรือปัญหาของการสื่อสาร อาทิ อคติ

ขีดความสามารถทางการสื่อสาร

- 1) ทักษะการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการสื่อสาร
- 2) ทำอย่างไรจึงจะเปลี่ยนข้อมูลเป็นความคิดเชื่อมโยงระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง/ ความสมดุลระหว่างความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้ส่งสารและตัวสาร แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

- ระดับ The Intellectual ทำอย่างไรให้ผู้ฟังเข้าใจ
- ระดับ The Emotional ทำอย่างไรให้ผู้ฟังมีปฏิกิริยาทางอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดในทางบวกต่อผู้เสนอ
- ระดับ The Psychological ทำอย่างไรให้ผู้ฟังได้ประโยชน์และเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับของการเกิดการเรียนรู้สู่จิตไร้สำนึก
- ระดับ The Social ทำอย่างไรให้การสื่อสารบรรลุผล อันเป็นการเพิ่มอิทธิพลของผู้พูด

Presentation คือ กระบวนการถ่ายทอดความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัดให้ผู้ฟังเข้าใจ (เป้าหมายที่ชัดเจน) ภายในเวลาอันจำกัด โดยผู้ส่งสารต้องเข้าใจว่ามีสองส่วนหลัก คือ **เนื้อหา/เนื้อเรื่อง และวิธีการในการสื่อ หรือถ่ายทอดถ้อยคำ ถ่ายทอดความคิด และน้ำเสียงที่ถ่ายทอดอารมณ์ (87% ผู้คน/ผู้ฟัง ประเมินผู้พูดจากสายตา)**

การนำเสนอ เป็นเทคนิคในการสื่อสาร จาก DATA ไปเป็น Information (การให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลข้อเท็จจริง ไปเป็นความรู้ที่ใช้ได้จริง)

Professional Presentation มีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ต้องทราบว่ามีผู้รับฟังคือใคร ต้องการอะไร
- 2) ตั้งวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟัง
- 3) การเลือกใช้คำที่เหมาะสมของผู้นำเสนอ การกำหนดหัวข้อ สรรหาและรวบรวมข้อมูล
- 4) เรียบเรียงข้อมูล

- 5) เตรียมคำกล่าวนำและคำสรุป
- 6) ร่างเนื้อหาหลัก
- 7) ฝึกซ้อมโดยเฉพาะประเด็นหลัก ประเด็นยาก
- 8) เตรียมโสตฯ หากจำเป็น
- 9) สํารวจสถานที่
- 10) ตัดความกังวล เพิ่มความมั่นใจ

7. กลยุทธ์การบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (SPBB) **งานแลกเงิน**

นโยบายการคลัง (Fiscal policy) คือ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการหารายได้ และรายจ่ายของรัฐบาล รายได้ส่วนใหญ่ของรัฐบาลมาจากการเก็บภาษี (Tax) ประเภทต่างๆ เช่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น นโยบายการคลังเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการปรับสมดุลทางเศรษฐกิจอย่างหนึ่ง หรือที่เรียกว่าการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่ง นโยบายการคลังของประเทศไทยปัจจุบัน ดำเนินงานแบบงบประมาณขาดดุล

นโยบายการคลังแบบขยายตัว (Expansionary fiscal policy) คือ การที่รัฐบาลใช้จ่ายมากกว่ารายได้ภาษีที่จัดเก็บได้ หรือที่เรียกว่า “**งบประมาณขาดดุล**” (deficit budget) กรณีนี้จะใช้เมื่อเศรษฐกิจถดถอย เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจเปรียบเสมือนการอัดฉีดเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจ

การกำหนดค่าเป้าหมาย

- 1) เป้าหมายจากนโยบาย (Stretch Targeting)
- 2) พิจารณาแนวโน้มในอดีต (Trend)
- 3) ปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Self-Improvement)
- 4) ผลการดำเนินงานที่ดีที่สุดขององค์กร (Best Performance)
- 5) รักษามาตรฐานที่ดีที่สุดไว้ (Sustainability)
- 6) มาตรฐานธุรกิจ/อุตสาหกรรม (Industry Norm)
- 7) เปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น (Benchmarking)
- 8) กำหนดโดยไม่มีมาตรฐาน (X Targeting)

8. เครื่องมือการวิเคราะห์สำหรับนักวิเคราะห์นโยบายและแผน

ข้อดี	ข้อเสีย
- กำหนดทิศทาง เป้าหมายได้ชัดเจน - ช่วยในการตัดสินใจ	- ถูกตีกรอบความคิด (ไม่คิดนอกกรอบ)

เครื่องมือการวิเคราะห์ ใช้เพื่อ

- 1) Exploring สํารวจ
- 2) Grouping จัดกลุ่ม หมวดหมู่
- 3) Scanning การพิจารณา การวิเคราะห์
- 4) Positioning การวางตำแหน่ง การวางตัว

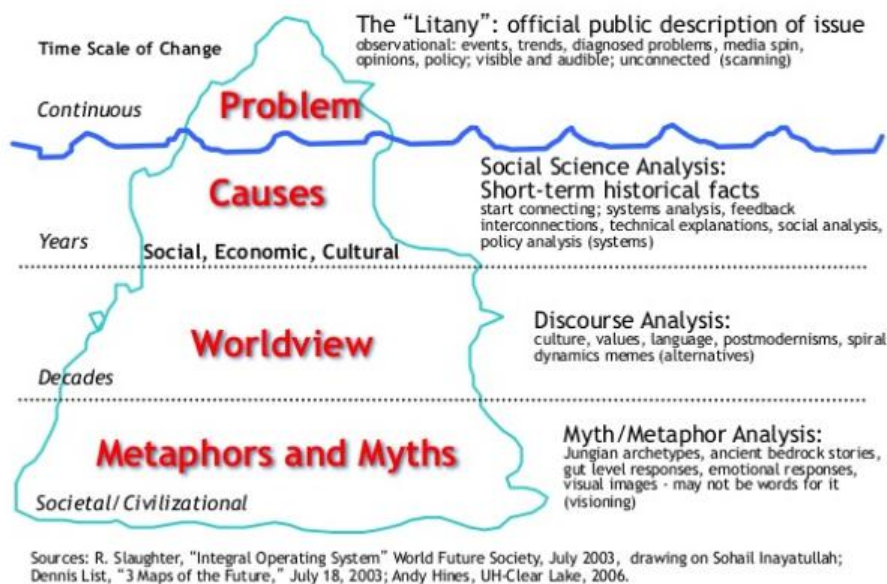
- 5) Decision Making การตัดสินใจ
- 6) Matching การจับคู่ตามความเหมาะสม

เครื่องมือการวิเคราะห์ มีองค์ประกอบ ดังนี้

- Information ข้อมูล Insight มองข้างในเชิงลึก อย่างลุ่มลึก
- ทักษะการวิเคราะห์ พัฒนา นวัตกรรม
- Foresight การคาดการณ์อนาคต ไม่ใช่การทำนาย (forecast) มีหลักสำคัญ คือ การดำเนินการที่เป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน และมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ (stakeholders) เพื่อให้เข้าใจถึงแรงผลักดันต่างๆ ทั้งที่เห็นชัด และที่ยังไม่เห็นชัด ซึ่งจะกำหนดรูปแบบของอนาคต และทำให้เห็นช่องทางที่จะต้องกระทำในวันนี้เพื่ออนาคตที่ดีขึ้น

วิทยาการได้ยกตัวอย่างเครื่องมือการวิเคราะห์ ดังนี้

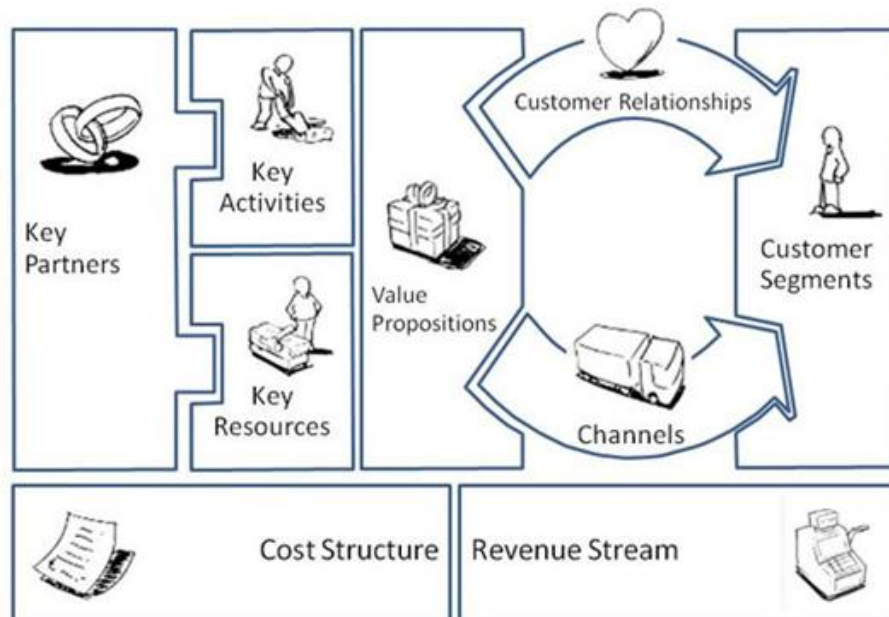
1) Causal Layered Analysis (CLA) เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ ความเป็นไปได้ ความเชื่อมโยง ของเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อค้นหาสาเหตุหลักที่แท้จริง คล้ายคลึงกับหลักทฤษฎีของภูเขาน้ำแข็ง ดังภาพ

- Litany (what we say)
  - Social Cause (how we respond)
  - Worldview (what we think)
  - Myth and metaphor (who we are)
- การเช็คความเชื่อมโยงด้วยคำถาม
- Who is doing the saying? Who is being ignored?
  - What positions are present?
  - What views do they believe are valid or not?
  - At what level of depth is the overall discussion occurring?

เพื่อให้มั่นใจว่าข้อมูลที่ได้ มีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับ เกิดขึ้นจริง มีผู้เกี่ยวข้อง มีหลักฐาน มีผู้ได้รับผลกระทบ และมีอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ เป็นต้น

2) Business Model Canvas หรือ เครื่องมือสร้าง Model ธุรกิจ เปรียบเสมือนการต่อจิ๊กซอว์แต่ละชิ้นส่วนที่นำมาต่อใน Model ที่มีความสำคัญและมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีองค์ประกอบ 9 ส่วน ดังนี้

rcer: <http://www.businessmodelgeneration.com/>

1. Value Propositions คือ จุดแข็งของสินค้า/บริการ ส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญมากที่เราจะต้องคิดให้ได้เป็นอันดับแรก เพราะคุณค่าต่างๆที่เราคิดได้สามารถนำมาสร้างเป็นจุดแข็งให้กับธุรกิจ/องค์กร รวมถึงสร้างความแตกต่างให้องค์กร

2. Customer Segment เราต้องรู้ว่าสินค้าของเราจะขายให้ใคร ระบุไว้ชัดเจน เพื่อกำหนดทิศทางการโปรโมตสินค้าได้ถูกต้อง ควรตระหนักเสมอว่า คุณค่าที่เรามีพร้อมที่จะส่งมอบ เราจะส่งมอบให้ใคร เราต้องระบุให้ชัดเจนว่าลูกค้าของเราเป็นใคร เพศอะไร อายุเท่าไร อาชีพอะไร อาศัยอยู่ที่ไหน การใช้ชีวิตเป็นอย่างไร ฯลฯ และต้องตัดสินใจว่า เราจะส่งมอบคุณค่าให้ลูกค้าเพียงกลุ่มเดียว หรือหลายกลุ่ม

3. Channels เมื่อรู้ว่าลูกค้าของเราคือใครแล้ว ลอง list ช่องทางที่เราจะใช้สื่อสารประชาสัมพันธ์สินค้าของเราให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า เช่น อินเทอร์เน็ต facebook หนังสือพิมพ์ ฯลฯ ที่ควรคำนึงถึงคือช่องทางระหว่างเราในแง่ของการสื่อสาร หรือการดูแลหลังการขาย ที่เป็นตัวเชื่อมต่อเรากับลูกค้าตั้งแต่กระบวนการแรกจนถึงกระบวนการสุดท้ายของธุรกิจ/บริการ

4. Customer Relationships เป็นส่วนที่มีความคล้ายคลึงกับ Channels แต่แตกต่างกันที่ Customer Relationships เน้นความสัมพันธ์กับลูกค้า ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้กับลูกค้า ตอบปัญหาต่างๆ ฯลฯ เพื่อเป็นการรักษาความสัมพันธ์ของลูกค้า ทำให้ลูกค้ามีความผูกพันกับเรา ซึ่งเป็นผลดีเพราะลูกค้าจะนึกถึงเราเป็นอันดับต้นๆ และแนะนำให้คนรอบข้างมาซื้อสินค้า/ใช้บริการต่อไป

5. Revenue Streams ธุรกิจ/บริการให้ความสำคัญมากที่สุด คือ รูปแบบรายได้ ใน Model ต้องตอบให้ได้ว่า รายได้หลักของเรามาจากอะไร เช่น การขายสินค้า การให้บริการ การจัดเก็บรายได้จากระบบสมาชิก ฯลฯ แล้วรายได้รองจากแหล่งอื่นๆอีกหรือไม่ เพราะการที่เราระบุแหล่งรายได้อย่างชัดเจน จะทำให้รู้ว่า ควรเน้นหนักไปในทิศทางใด เพื่อก่อให้เกิดรายได้สูงสุดให้กับธุรกิจ/บริการ

6. Key Resource ทรัพยากร หรือสิ่งที่มีอยู่และสามารถนำมาสร้างคุณค่า แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ทรัพยากรที่เป็นรูปธรรม เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ คนงาน ฯลฯ และทรัพยากรที่เป็นนามธรรม เช่น “Brand Value หรือ

คุณค่าของตราสินค้า” ซึ่งเป็นสิ่งที่จำต้องไม่ได้ แต่มีมูลค่ามหาศาล เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เราเห็นขีดความสามารถที่จะนำมาพัฒนาส่วนต่างๆให้กับธุรกิจ/บริการได้นั่นเอง

7. Key Activities ต้อง list สิ่งที่ต้องทำ เพื่อเป็นระเบียบในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้นว่าต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ Model ธุรกิจนี้เป็นจริง เช่น กระบวนการผลิต เป็นต้น

8. Key Partners คู่ค้า หรือเพื่อนทางการค้า มีไว้คอยช่วยเหลือ ปรีกษา ป้อนสินค้า/บริการในราคามิตรภาพ ที่ถูกกว่าหน่วยงานอื่น ธุรกิจไม่สามารถดำเนินการโดยไม่มีพันธมิตรได้ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้ที่จัดหาทรัพยากร ผู้ที่เป็นช่องทางทางการจัดจำหน่ายให้เรา ซึ่งเป็นรูปแบบการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

9. Cost Structure ค่าใช้จ่ายของธุรกิจ ทั้งค่าใช้จ่ายคงที่ที่ต้องจ่ายเป็นประจำทุกปี/ทุกเดือน และค่าใช้จ่ายผันแปรตามปัจจัยต่างๆที่เปลี่ยนแปลง การที่รู้ว่าธุรกิจของเราเสียเงินไปกับค่าใช้จ่ายส่วนไหนบ้าง จะทำให้เราวางแผนปรับปรุง+พัฒนาธุรกิจต่อไป

2. ประโยชน์จากการอบรมในครั้งนี้

1. การปฏิบัติงาน

- 1.1 หลักการจัดการและการวิเคราะห์ข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ตรวจสอบ โดยนำเครื่องมือต่าง ๆ มาปรับประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่เหมาะสมได้
- 1.2 การนำเครื่องมือมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประเมินผลการดำเนินงานนโยบายและแผนเพื่อให้ผลของการวัดมีความน่าเชื่อถือ
- 1.3 การประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับงาน เพื่อใช้เผยแพร่ต่อผู้บังคับบัญชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 การนำความรู้ความเข้าใจด้านการวิเคราะห์นโยบายและแผน มาใช้ในการปฏิบัติงาน การตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาในงานที่ได้รับมอบหมาย

2. การวางแผน

- 2.1 มีความรู้ความเข้าใจในหลักการกำหนดนโยบาย จัดทำแผนหรือโครงการ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและโครงการต่าง ๆ
- 2.2 การเปลี่ยนแปลงของไทยและโลกที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร ซึ่งมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์และนโยบายของ รัฐบาล ทิศทางการดำเนินงานของแผนงานและโครงการขององค์กร

3. การประสานงาน

- 3.1 มีความรู้ความเข้าใจใน “หลักการสื่อสาร” เทคนิคในการสื่อสาร การนำเสนอรายงานและสรุปรายงาน เกิดประโยชน์ในการประสานงานภายในทีมงาน เกิดความเข้าใจระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกองค์กร
- 3.2 การนำเสนอเพื่อให้ได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลดความสูญเสียทางกระบวนการ (Process Loss) ให้สามารถเข้าใจการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน
- 3.3 เทคนิคในการสื่อสาร กระบวนการสื่อสาร การถ่ายทอดจาก DATA ไปเป็น Information การให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริง แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความร่วมมือในแนวทางเดียวกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดกับผู้ฟัง

4. การจัดการความรู้

การนำความรู้จากภายนอก กลับมาถ่ายทอด/แลกเปลี่ยนความรู้ ให้กับบุคลากรกลุ่มนักวิเคราะห์นโยบายและแผนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง/รับผิดชอบด้านนโยบายและแผนภายในองค์กร ระดับหน่วยงานและระดับสถาบัน ผ่านกิจกรรมกลุ่มหรือเวที

แลกเปลี่ยนความรู้ในโครงการ UBU-KM Fair 2020 ประจำปีงบประมาณ 2563 วันที่ 17 กันยายน 2563 เวลา 09.00 - 15.00 น. ณ ห้องประชุมศรีเมืองใหม่ สำนักงานอธิการบดี เพื่อ Show & Share การพัฒนางาน /แนวปฏิบัติที่ดี เพื่อเป็นแนวทางที่ดีในการนำไปพัฒนางาน เกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ด้านนโยบายและแผน การนำไปใช้ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานด้านนโยบายและแผนต่อไปอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะอื่นๆ:

- การทำ Workshop เพื่อความเข้าใจในการจัดทำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และนำมาปฏิบัติให้เกิดทักษะในการจัดทำแผนกลยุทธ์ โดยใช้วิธีกำหนดแนวทาง (Strategic Option) เพื่อใช้กับสถานการณ์ที่เหมาะสม
- การศึกษาความเป็นไปได้และประเมินความคุ้มค่าของโครงการ และการบริหารจัดการโครงการและการติดตามประเมินผล เป็นการนำหลักการประเมินความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐศาสตร์ กับการดำเนินงานบริหารจัดการโครงการและติดตามประเมินผลตามหลักที่หน่วยงานภาครัฐทุกแห่งต้องดำเนินการตามแนวทางการบริหารรัฐกิจ ที่ส่งผลให้การบริหารจัดการโครงการทุกระดับมีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์การบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ วิทยากรผู้บรรยาย สังกัด กองประเมินผล สำนักงบประมาณ ได้ให้ความรู้ความเข้าใจด้านการงบประมาณ นโยบายการคลัง นโยบายการเงิน วงจรงบประมาณ ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ซึ่งถือเป็นเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านนโยบายและแผน ที่มีความเชื่อมโยงจากยุทธศาสตร์สู่งบประมาณ

ผู้รายงาน นางสาวเต็มศิริ ชิตดี

(นางสาวเต็มศิริ ชิตดี)

วันที่ 9 / กันยายน /2563